

Āzijas studiju nodaļas zinātnisko darbu izstrādes noteikumi

Saturs

- 1. Bakalaura un maģistra darbu satura pārskats**
- 2. Darba izstrādes laiks**
- 3. Ieteikumi pētniecības tēmas izvēlei**
- 4. Darba vadītāja izvēle**
- 5. Struktūra un vizuālais noformējums**
  - 5.1. Ievads
  - 5.2. Pamatteksts
    - *Atsauces*
    - *Transkripcija*
    - *Pareizrakstība*
    - *Paskaidrojumi, hieroglifi un dati*
  - 5.3. Secinājumi/Nobeigums
  - 5.4. Literatūras saraksts
  - 5.5. Pielikums
  - 5.6. Kopsavilkums
  - 5.7. Dokumentārā lapa
- 6. Darba aizstāvēšana**
- 7. Vērtējums**
- 8. Paraugi**
  - 8.1. Titullapa
  - 8.2. Saturs
  - 8.3.1. Literatūras saraksta noformējums: drukātie avoti
  - 8.3.2. Interneta avotu noformējums

1. Bakalaura un maģistra darbu satura pārskats

Pētījumā ir jāietver sekojošas daļas

- **Vāka lapa** ar darba nosaukumu, autora un vadītāja vārdu, vietu un gadu
- (Saīsinājumu saraksts)
- **Ievads**
- **Pamatteksts** - vismaz divās daļās ar nodaļām (un apakšnodaļām)
- **Secinājumi/Nobeigums**
- **Literatūras saraksts**
- (Pielikumi)
- (Indekss)
- **Kopsavilkums latv. val.** (agrāk pazīstams kā *anotācija*) un **Atslēgvārdi**
- **Summary in English** (agrāk pazīstams kā *annotation* vai *abstract*) and **Keywords**
- (Kopsavilkums ķīniešu/japāņu vai citās Austrumu valodās)
- **Dokumentārā lapa**

2. Darba izstrādes laiks

- Bakalauru un maģistru darbu aizstāvēšana iespējama 2x gadā: janvārī un jūnijā
- Darba tīrraksti ir jānodod vismaz vienu mēnesi pirms aizstāvēšanas (konkrēti termiņi tiek paziņoti katru mācību gadu atsevišķi)
- Bakalaura darba aizstāvēšanai jūnijā, darba tēma un vadītājs ir jāizvēlas un jāpiesaka līdz attiecīgā mācību gada 30.septembrim (9 mēnešus pirms aizstāvēšanas)
- Maģistra darba aizstāvēšanai jūnijā, darba tēma un vadītājs ir jāizvēlas un jāpiesaka iepriekšējā mācību gadā (vienu gadu pirms aizstāvēšanas)
- Kvalitatīva bakalaura darba izstrādes procesam jāieplāno vismaz 6 mēneši, bet maģistra darbam vismaz 9 mēneši, jāņem vērā arī neparedzētu sarežģītību iespēja (kā, piemēram, ja nepieciešams pilnīgi nomainīt tēmu vai arī rodas aizkavējums slimības vai personīgu apstākļu dēļ)

3. Ieteikumi pētniecības tēmas izvēlei

- Jāizvēlas pēc iespējas konkrēta tēma, iepriekš pārbaudot, vai ir pieejama literatūra.
- Materiālu vākšanai ieteicams darba rakstīšanas vidus posmā aizbraukt uz kādu labu Eiropas universitātes Āzijas nodaļas bibliotēku (apm.1 ned.), piem. Londonā, Helsinkos, Minhenē, Berlīnē, Ķelnē, Bonnā u.tml.
- Tēmu drīkst mainīt tikai ļoti pamatotu apstākļu dēļ, saskaņojot ar darba vadītāju, ne vēlāk kā 3 mēnešu pirms melnraksta iesniegšanas.
- Iespējams aprakstīt, piemēram, sekojošos tematus (apskatot tos kādā konkrētā aspektā):
  - kāda nozīmīga literāra darba vai simboliska tēla apraksts
  - literāra darba tulkojums ar komentāriem
  - kāda nozīmīga personība, tās dzīve, darbs vai daiļrade (piem., *vēsturnieki Sima Cjeņ un Baņ Gu, dzejnieki Cju Juaņ vai Tao Juaņmiņ, jūras braucējs Džen He, neokonfuciānists Džu Sji, 20.gs.budisma skolotājs Tai Sju* utt.)
  - viena noteikta reliģiska, filozofiska vai ētikas mācība vai skola, tās vēsture, pārstāvji vai idejas (piem., *likumnieki, neokonfuciānisms, neo-neokonfuciānisms 20.gs., dzjiņtu budisms, Tibetas budisma skolas - kagjupa, gelukpa vai ņinmapa* utt.)
  - kādas nozīmīgas vietas, celtnu kompleksa, klostera vēsturisks apraksts vai arī kāda nozīmīga vēsturiska notikuma vai laika posma apraksts (piem., *Potalas pils Lhasā, Junhegun klostēris Pekīnā, Pavasara un Rudens periods, Trīs Valstu periods, 1989.gada notikumi Tieņņmeņ laukumā, 4.maija kustība* utt.)
  - kādas zinātnes nozares apraksts noteiktā ierobežotā aspektā vai laika posmā
  - kāda cīņu mākslas stila attīstības vēsture vai cīņas tehnikas un ideju apraksts (piem., *taidzjicjuaņ, čancjuaņ, baguacjuaņ, dzīvnieceku stili, sjinjicjuaņ* utt.)
  - konkrēta Ķīnas reģiona vai mazākumtautību ieražu, vēstures vai literatūras apskats (piem., *tungusi, džurdžeņi, miao tautība, Sieviešu valsts (Nuguo)* utt.)

- Var izvēlēties arī citu, individuālu tēmu, bet jāņem vērā, ka darbu par populārām tēmām (kā *ēdieni, bērnu audzināšana, apģērbi, kāzu un sadzīves ierāžas, mūzika, māksla* utt.) ir samērā grūti izstrādāt akadēmiskā līmenī, atbilstoši zinātniskiem kritērijiem.
- Jāpārbauda, kādas tēmas līdz šim izvēlējušies ĀSN bakalauru un maģistra studenti, lai nepārklātos. Līdzīgu tēmu izvēles gadījumā no agrākajiem darbiem iespējams uzzināt par noderīgiem literatūras avotiem.
- Nav ieteicams izvēlēties tēmas, kas saistās ar biznesa etiķeti, specifiskiem politiskiem jautājumiem, jurisprudenci, ekoloģiju, ekonomiku, fiziku, ķīmiju, jo tās neattiecas uz humanitārajām zinātnēm, kā arī ĀSN nav speciālistu, kas spētu ļoti kvalitatīvi konsultēt par šiem jautājumiem.
- Ieteicams izvēlēties tēmas saistībā ar literatūru, reliģiju, vēsturi, antropoloģiju, etnogrāfiju, valodu, Āzijas reģionālo specifiku.
- Tēmas par abstraktām idejām un salīdzinoša rakstura pētījumiem ir daudz grūtāk izstrādāt. Šādas tēmas ir vairāk piemērotas maģistra studijās.

4. Darba vadītāja izvēle

- Ieteicams izvēlēties tēmai atbilstošu darba vadītāju, kas varētu pēc savas specializācijas labāk dot ieteikumus un padomus (*ieteicams izvēlēties vadītājus, kuri attiecīgajā mācību gadā nav akadēmiskajā atvaļinājumā un uzturas Latvijā*)

J.Priede:

- seno Tuvo Austrumu literatūra, kultūrvēsture, reliģijas
- semītiskās un hellēniskās kultūras dialogs
- kristietība Āzijā, orientālā kristietība
- ebreju sakrālā literatūra

L.Taivans:

- Centrālāzijas vēsture, antropoloģija un reliģija
- Reliģiju zinātne un komparatīvā reliģija
- Indonēziešu valoda, Indonēzijas kultūra un sabiedrība
- Dienvidāzijas vēsture, kultūra un sabiedrība

A.Baltgalve:

- Austrumu reliģijas, budisms, daoisms
- Ķīniešu klasiskā literatūra
- valodniecība, senķīniešu valoda
- Ķīnas 20.gs.literatūra
- Tibetas kultūrvēsture un tibetiešu valoda
- cīņu mākslas un mūzika Ķīnā, Korejā, Japānā, Indijā

K.Jermaka:

- Ķīniešu ierāžas un tradīcijas
- Literatūra un tautas māksla (kaligrāfija, papīrgriezumi u.c.)
- Mūsdienu ķīniešu valoda
- Mūsdienu ķīniešu sabiedrība

K.Kļaviņš:

- Reliģijas zinātne
- Korejiešu valoda un kultūra
- Korejas sabiedrība, vēsture un politika
- Rietumu-Austrumu valstu attiecības

A.Haijima:

- Japānas literatūra, sabiedrība, vēsture un populārā kultūra
- Ķīnas un Japānas attiecības
- māksla un kaligrāfija Ķīnā un Japānā (glezniecība)
- ekotūrisms, ekoloģija

S.M.Šerifs:

- Arābu literatūra, kultūra un māksla
- Kinematogrāfija

V.Muktupāvels:

- Austrumu mūzika
- Austrumu folklorā

- Pastāv arī iespēja brīvi izvēlēties darba vadītāju (arī no citām fakultātēm un augstskolām)
- Darba rakstīšanas laikā regulāri jākontaktējas ar darba vadītāju un arī ar citiem pasniedzējiem – iespējamajiem recenzentiem. Tas atstāj labu iespaidu un var pozitīvi ietekmēt vērtējumu.

5. Struktūra un vizuālais noformējums

- Pamatā jāņem vērā „HZF noslēguma darbu prasības 2012” (skat.LU mājas lapu).
- Darbam jābūt rakstītam latviešu valodā (izņēmums ir tad, ja darba vadītājs nesaprot latviski).
- Bakalaura darbā jābūt 40-60 lpp., maģistra darbā jābūt 60-80 lpp., literatūras sarakstu un pielikumu neskaitot.
- Apdrukāta ir tikai 1 lapas puse, burtu lielums 12p, fonts – *Times New Roman*, nodaļu virsrakstu lielums – 14p, atstarpe starp rindām 1,5. Atkāpes no lapas malām: 3cm no kreisās un 2cm no labās, no augšas un no lejas.
- Rindu attālums starp rindkopām un tekstā ir vienāds.
- Katru jaunu rindkopu jāsāk ar 1cm atkāpi.
- Darbu gala variantā iesniedz 2 izdrukātos eksemplāros, no kuriem vienam jābūt iesietam cietos vākos. Pēc tam, kad vadītājs darbu apstiprina, to jāielādē LUIS arī elektroniskā variantā PDF formātā.
- Saturā rādītājam jābūt pilnīgi identiskam ar daļu, nodaļu un apakšnodaļu nosaukumiem darbā).
- Saturā jābūt 2-7 daļām, kuras var sadalīt nodaļās un apakšnodaļās.
- 1 daļā jābūt vismaz 2 nodaļām, bet 1 nodaļā jābūt vismaz 2 apakšnodaļām.
- Nodaļu un apakšnodaļu skaits un garums katrā daļā ir jāizbalansē.
- 1 nodaļa nedrīkst būt īsāka par 3 lpp.
- 1 apakšnodaļa nedrīkst būt īsāka par 1/2 lpp.
- Apakšnodaļas nav obligātas. Bet, ja tādas darbā parādās, tad tās ir jānumurē.
- Katru daļu sāk jaunā lapā, bet nodaļas un apakšnodaļas raksta vienu aiz otras.
- Lappuse nedrīkst beigties ar virsrakstu.
- Nodaļu un apakšnodaļu virsrakstiem beigās punktu neliek.
- Virsraksta attālums no iepriekšējās nodaļas teksta un nākamās nodaļas teksta ir 1 rinda.
- Darbā nedrīkst būt nodaļas ar vienādiem nosaukumiem, tāpat nedrīkst būt nodaļas ar nosaukumiem „Ievads”, „Nobeigums”, „Secinājumi”, jo šie virsraksti ir paredzēti tikai speciālām daļām darba sākumā un beigās.
- Darbā nedrīkst parādīties virsraksti bez numerācijas, kuri nav uzskaitīti satura rādītājā.
- **JĀIETVER VISMAZ 1 LPP AUTORA TULKOJUMS NO ATTIECĪGĀS AUSTRUMU VALODAS ORIGINĀLTEKSTA**, kas papildināts ar analīzi un interpretāciju attiecībā uz darba priekšmetu, apstiprinot ar darba autora argumentāciju. Tulkotais teksts var būt vienā gabalā vai arī citātu veidā izklaidēts pa nodaļām.
- Bakalaura darbā **JĀIZMANTO VISMAZ 2 GRĀMATAS ORIGINĀLVALODĀ**.
- **DARBS AR VADĪTĀJA PARAKSTU TĪRRAKSTĀ IR JĀIESNIEDZ NE VĒLĀK KĀ 15.-20.MAIJĀ** (skat. ikgadējos nodošanas termiņus). Ja tas tiek iesniegts vēlāk, vadītājam un recenzentam ir tiesības darbu noraidīt un pie aizstāvēšanas nepielaist.

5.1. Ievads (garums: 2-4 lpp)

- Jāietver:
  - darba nosaukums
  - darba nosaukuma paskaidrojums
  - tēmas aktualitāte, novitāte, izvēles pamatojums
  - darba mērķi jeb uzdevumi (var uzskaitīt pa punktiem)
  - darbā izmantotā metode (izstrādes princips, piem., vēsturiskā, salīdzinošā, fenomenoloģiskā u.tml.)
  - darba struktūra, uzbūve, daļījums
  - izmantotās literatūras kritisks apskats, nosaucot autorus un grāmatu nosaukumus, izvērtējot, cik tie bijuši noderīgi. Autoram ir jābūt informētam par svarīgākajiem un jaunākajiem pētījumiem Latvijā un pasaulē par doto tēmu.

5.2. Analīze (tēmas iztirzājums pa daļām)

- Bakalaura darba mērķis ir parādīt studenta spēju, apkopot un analizēt dažādus materiālus, tos konspektējot, veidot sava individuālā darba struktūru un saturu. Jāparāda spēja, izdarīt zinātniskus, objektīvus spriedumus. Sinoloģijas studentiem jāparāda savas valodas spējas, precīzi, ar skaidrojumiem, tulkojot ķīniešu tekstu latviešu valodā (vismaz 1 lpp apmērā) un izmantojot materiālus ķīniešu valodā.
- Maģistra darbā jāparāda spēja veikt zinātnisku pētījumu ar oriģinālu ievirzi. Var izvēlēties nedaudz sarežģītāku tēmu, kā piem., divu nozaru salīdzinājums vai idejiski saturiska, šķērsriezuma veida analīze. Maģistra darbā īpaša nozīme jāpievērš literatūras kritiskai apskatei un pētniecības metodei.
- Katra nodaļa jāveido, apkopojot vismaz 2-3 vai vairāk avotus un pētījumus, saliekot tos kopā un izdarot savus secinājumus. Izmantotie pētījumi obligāti jānorāda atsaucēs.
- Darbā nedrīkst lietot 1.pers. formu (es, manuprāt, man ...), izņemot ievadā un secinājumos. Jācenšas izteikties neitrāli, lietojot 3.pers. (autors, autore, šis darbs), nenoteiksmes formu (no tā izriet, var secināt ...) vai ciešamo kārtu (tiks apskatīts, tika analizēta ...).
- Darbs jācenšas rakstīt akadēmiski zinātniskā stilā, pētnieciski, objektīvi, salīdzinot dažādus viedokļus un tos kritiski izvērtējot. Nedrīkst lietot populārzinātniskus, avīžu un eseju tipa izteicienus, kā piem., „*Reiz bija..., ārkārtīgi, šausmīgi, pats par sevi saprotams, izskatās, šķiet... Cik brīnišķīgi! Tas ir aizraujoši. Viņi bija šķīsti un nevainīgi...*”. Tāpat jāizvairās no subjektīviem, emocionāliem, sentimentāliem izteikumiem. Jāizdara loģiski, uz faktu materiāla balstīti secinājumi.

Atsauces

- Pamatā atsaucēm jābūt uz zinātniskiem avotiem. Taču, iepazīstoties ar tēmu, darba sagatavošanas un rakstīšanas gaitā drīkst izmantot arī uzziņas literatūru, sekundāru (populārzinātnisku u.tml.) literatūru, sekundārus interneta avotus, kurus norāda literatūras sarakstā. Ja konkrētā bakalaura darba metodoloģija paredz sekundāru avotu izpēti un analīzi, tad uz šiem konkrētajiem pētāmajiem un darbā analizējamajiem sekundārajiem avotiem ir jāatsaucas arī zemsvītras piezīmēs. Pārējos gadījumos sekundārā literatūra var palīdzēt atrast zinātniskos pirmavotus, kas ir izmantoti sekundārā avota sarakstīšanai un ir jāizmanto arī konkrētajā bakalaura vai maģistra darbā.
- Atsaucēs jānorāda autora uzvārds (ķīniešu autoriem gan uzvārdu, gan vārdu) un lpp. Ja izmantotas viena autora vairākas grāmatas, tad jādod arī papildus grāmatas nosaukums. Redaktors jānorāda ar saīsinājumu (ed.) pēc autora uzvārda atsaucē. Ja grāmatai nav ne autora, ne redaktora, tad jānorāda nosaukums.
- Senāks atsauču norādīšanas veids ir pēc literatūras saraksta numuriem. Bet jāatzīmē, ka pasaulē šāda prakse netiek pieņemta.
- Citāti no angļu, krievu, franču un vācu valodām nedrīkst pārsniegt darba 1/3 daļu. Vismaz 2/3 ir jābūt darba autora stāstījumam un secinājumiem.
- Atsaucēm jābūt obligāti pēc katra citāta. Pretējā gadījumā darbs uzskatāms par plagiatu.
- Atsaucēm jābūt obligāti katras rindkopas beigās, kura nav autora secinājums vai izdomājums.
- Nedrīkst būt neviena lapa bez atsaucēm, 1 lapā var būt 2-3 un vairāk atsauces; jo sīkāk, jo labāk, vislabāk no dažādiem avotiem.
- Atsauces var ievietot kvadrātiekvās tekstā vai zem svītras lapas apakšā.

- Zemsvītras atsauču numerācija ir nepārtraukta (1 - ...) visam darbam.
- Ja tekstā ir iekļautas tabulas un attēli, tad tie ir jānumurē un tekstā jāpaskaidro, jākomentē (atsaucoties uz tādu un tādu attēlu.) Tabulas pēc iespējas ir jāpārveido latviešu valodā. Arī tabulām un zīmējumiem ir jānodod literatūras atsauces.
- Enciklopēdijas un vārdnīcas kā atsauces citātiem un tekstuālai analīzei izmantot nedrīkst. Šeit jābalstās uz speciāliem pētījumiem un literatūras avotiem. Tikai paskaidrojot kādu jēdzienu vai vārdu, var izmantot enciklopēdiju vai vārdnīcu.
- Citāti no Vecās un Jaunās derības grāmatām jānoformē saskaņā ar *Pasaules reliģiju enciklopēdiskās vārdnīcas* saīsinājumu sarakstu, skat. L. G. TAIVANS (red.), *Pasaules reliģiju enciklopēdiskā vārdnīca. Kristietība. 2. sējums*. Rīga: Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds, 2009. 5-6. lpp.

Transkripcija

- Transkripcijai ir jāizmanto viena noteikta metode. Transkripcijai visā darbā jābūt konsekventai.
- Transkripcija un hieroglifi visā darbā jānodod vienmēr vienā un tai pašā kārtībā, piem., vispirms transkripcija vai piņjiņ, pēc tam hieroglifi.
- No krievu avotiem ķīniešu vārdi vispirms ir jāpārvērš piņjiņ un tad jātranskribē latviski.
- Latviešu transkripcija obligāti jānodod personu vārdiem un vēstures periodiem, un arī svarīgākajiem jēdzieniem. Tomēr, ja tekstā tiek lietoti ļoti daudzi transkribēti jēdzieni un grāmatu nosaukumi, tad tos var dot arī piņjiņ transkripcijā, iepriekš atrunājot šādu metodi darba ievadā.
- Transkribētos jēdzienus un jēdzienu tulkojumus ir jāizceļ no pārējā teksta, lietojot kursīvu, treknos burtus vai pēdiņas. Arī citātus uzskatāmības labad var izcelt kursīvā.
- Transkribējot divzīlbīgus un trīszīlbīgus ķīniešu jēdzienus un nosaukumus latviski vai dodot tiem piņjiņ, zilbes vislabāk savienot kopā. Transkribējot teikumus un garākas frāzes, vārdus vienu no otra atdala saskaņā ar gramatiskajām iezīmēm un pēc jēgas.
- Transkribējot ķīniešu cilvēku vārdus atdala uzvārdu (kas parasti ir 1.zilbe) un vārdu. Transkribējot reliģiskos vārdus un pseidonīmus, visas zilbes raksta kopā. Piem., *Li Bai* 李白, *Sjuaņdzan* 玄奘, *Fadzan* 法藏, *Jevailaožēn* 野外老人, *Letieņ* 乐天 utt.
- Hieroglifus nekad nelieto kursīvā.
- Latviešu valodā starp viena vārda zilbēm nekad nelieto domuzīmes „-”, kā piem., krievu valodā. Zilbes tādā gadījumā raksta kopā. It īpaši tas attiecas uz ķīniešu personu vārdiem.
- Ja darbā lielā apjomā tiek lietots sanskrits, korejiešu, tibetiešu vai citu Āzijas tautu valodas, tad arī jāizvēlas noteikta transkripcijas metode, kas ievadā jāatrunā.
- Āzijas valodu īpašvārdiem, kuri beidzas ar patskani, galotni nepievieno un neloka, izņēmums ir galotne -a, ko var attiecīgi locīt siev. vai vīr. dzimtē. Piem., *Čoi Manri*, *Namri Soncens* u.c. Bet vīr.dz., kas beidzas ar -a, piem., *buda*, *budas*, *budam*, *budu*, ar *budu budā* utt.
- Piņjiņ un latviešu transkripciju nevajag dublēt, jālieto vai nu viena vai otra, bet abi varianti blakus nav nepieciešami.

Pareizrakstība

- Lielo un mazo sākuma burtu lietošanai jābūt konsekventai. Jāņem vērā, ka latviešu valodā lielos burtus lieto tikai personu vārdos, toponīmos un nosaukumos (piem., amati, organizācijas, grāmatas vai raksta pirmā vārda burts utt.). Sugas vārdus (jēdzienus, tautības, reliģiskās un filozofiskās mācības, cīņu stilu skolas utt.) raksta ar mazo burtu. Ļoti bieži nepareizi tiek rakstīti vārdi: *senā Ķīna*, *Rietumi un Austrumi* (ja iet runa par kultūras reģioniem), bet *rietumi un austrumi* (ja norāda debess puses), *rietumnieki*, *austrumnieki*, *haņi*, *mongoļi*, *latvieši*, *jiņ un jan simbols*, *dao un de*, *žeņ*, *budisms*, *mahājāna un hīnajāna*, *čaņbudisms*, *šinto*, *gelukpa*, *ņinmapa*, *kagjupa*, *Buda Šākjāmuni* (konkrēta persona), *budas un bodhisatvas* (runājot par nenoteiktiem un vairākiem), *dalailamas un pančhenlamas* (runājot par nenoteiktiem un daudziem), *14.Dalailama* (viena konkrēta persona), *šaoliņcjuaņ*, *taidzjicjuaņ* utt.
- Grāmatu un rakstu nosaukumi ir jāliek pēdiņās.
- Angļu saīsinājumu BC un AD vietā jālieto latviešu *p.m.ē.* un *m.ē.*

- Zilbju dalīšanai un savienošanai kā arī rakstībai ar mazo un lielo burtu ir jābūt konsekventai visā darbā (ieteicams beigās pārbaudīt vienādos vārdus ar datora automātiskās meklēšanas metodi).
- Pēc darba melnraksta pabeigšanas to ir obligāti 1) jāpārlasa vēlreiz pašam, 2) jāuzliek automātiskā latviešu valodas pareizrakstības un gramatikas pārbaudes programma (piem., „Tilde”), 3) jāiedod darbu pārlasīt kādai neitrālai personai, lai uzzinātu, vai ir saprotama doma, stils un skaidrojumi.
- Pareizrakstības un gramatikas kļūdas ļoti negatīvi ietekmē darba vērtējumu.
- Nepareizā latviešu valodā rakstīts darbs var tikt noraidīts.

Paskaidrojumi, hieroglifi un dati

- Visi svarīgākie jēdzieni ir jāpaskaidro zemsvītras komentārā (var izmantot 2 atsauču veidus – ar cipariem avotiem un ar zvaigznītēm skaidrojumiem, bet tas nav obligāti). Nav jāskaidro vispārzināmi jēdzieni kā „*jūdaisms, komunisms, anarhists ...*”. Bet ir jāskaidro svarīgi un daudznozīmīgi jēdzieni vai jēdzieni ar zemtekstu, kā piem. „*dao, žeņ*” Šādiem jēdzieniem vajag dot arī hieroglifus. Ir jāskaidro arī jēdzieni, kuriem ir noteiktas ideoloģijas nokrāsa vai kuri Ķīnā ir aktuāli tikai noteiktā laika periodā, kā piem. „*feodālisms, imperiālisms, verdzības iekārta...*”.
- *Žeņ* 仁 nav *cilvēkmīlestība* un *humānisms*! *Dao* 道 nav tikai *ceļš*, bet ir jāskaidro plašākā nozīmē.
- Pie personām pirmajā pieminēšanas reizē, ir jādod dzīves dati un, ja tie ir ķīnieši, arī hieroglifi. Ķīniešu personu vārdos atdala uzvārdu un vārdu, piem. Van Janmin 王阳明 (1472-1529), Džu Sji 朱熹 (1130-1200), Sima Cjeņ (163-85 p.m.ē.), Cjiņ 秦 imperators Šihuan 始皇 jeb Cjiņšihuan 秦始皇 (259-210 p.m.ē.). Personu vārdus neloka un tiem galotni nepievieno.
- Darbā nedrīkst jaukt vienkāršotās un pilnās formas hieroglifus. Ir jālieto konsekventi vai nu tikai vienkāršotie vai nu tikai pilnās formas. Pilnās formas hieroglifus ieteicams lietot tādā gadījumā, ja tiek apskatīta kāda vēsturiska tēma, literatūras darbs vai filozofiska mācība. Tomēr lietot pilnās formas hieroglifus nav obligāti.
- Tekstā minot kādu pētnieciskā darba autoru ir jāpaskaidro, kas viņš/-a ir, piem., *krievu akadēmiķis Saharovs, vācu budisma pētnieks Šumans, sinologs un diplomāts Pēteris Pildegovičs*.
- Minot angļu, vācu, franču, krievu u.c. tautību personu vārdus, iekavās var precizēt rakstību oriģinālvalodā, piem. *Šumans (Schumann), Braits (Bright)*, bet tikai, ja tā atšķiras no transkripcijas latviešu valodā.
- Ķīniešu dinastijām un laika periodiem jādod gadu dati un hieroglifi. Latviski transkribētajiem dinastiju nosaukumiem galotni nepievieno., piem. Sun 宋 dinastija (960 -1279), Cjiņ 秦 dinastija (221-206 p.m.ē.), Cjin 清 dinastija (1644-1911), Karojošo Valstu periods (Džaņguo 战国, 475-221 p.m.ē.), Pavasara un Rudens periods (春秋 Čuņciju, 777-476 p.m.ē.). Visus gada skaitļus jāņem no viena un tā paša avota, vislabāk no kādas Ķīnas vēstures grāmatas vai pasaulē atzītas enciklopēdijas.
- Paskaidrojumi, gada skaitļi un hieroglifi jādod tikai pirmajā pieminēšanas reizē. Atkārtot tos vairs nevajag.
- Analīzē lietot tikai tādas jēdzienus un īpašvārdus, ko pats skaidri saprot un var paskaidrot, jo aizstāvēšanā var tikt uzdoti jautājumi par jebkuru jēdzienu tekstā.
- Uzmanīgi lietot (vai labāk vispār nelietot) marksisma-ļeņinisma, kristietības, R filozofiju un R historiogrāfijas terminus un apzīmējumus, jo tie ļoti bieži neatbilst Ķīnas reālījām. Piem., tādi vārdi kā *muižnieki, grāfi, karaļi, reliģija, filozofija, mistika, atklāsme, grēki, proletariāts, dievs, homo sapiens, cilvēktiesības* utt.
- Jēdzienu skaidrojumiem neizmantojot vispārīgās un plašas jomas aptverošas rokasgrāmatas (kā piem., „Pasauls reliģijas” vai „Wikipedia”), jo tajās ir daudz neprecizitātes un kļūdu. Jāizmanto speciāli pētījumus un speciālās enciklopēdijas par attiecīgo nozari, it sevišķi, runājot par budismu un daoismu.
- Pieminot tekstā kādu darbu no senķīniešu literatūras (piem., „*Četras grāmatas*”, „*Pieci kanoni*”, „*Vēsturnieka pieraksti*”, „*Čuci*” utt.), ir jādod hieroglifi, autors un paskaidrojums.

5.3. Nobeigums *jeb secinājumi (2-3 lpp.)*

- Nobeigumā jāizdara secinājumi un jānosauca darba tēzes.
- Var atsaukties uz ievadā izvirzītajiem darba mērķiem un uzdevumiem, pieminot, vai tie ir tikuši sasniegti izpildīti un vai nē.
- Secinājumus var uzskaitīt arī pa punktiem, bet tas nav obligāti. Ir jābūt vismaz 5-10 tēzēm.
- Noslēgumā var pieminēt arī problēmas, kas radās pētniecības laikā un pastāstīt, kā tās tika risinātas.
- Var pieminēt arī turpmāko pētījumu iespējas vai plānus, kas varētu nākotnē saistīties ar šī darba tēmu, turpinot to vai padziļinot.

5.4. Literatūras saraksts

- Bakalaura darbā būtu ieteicams izmantot ap 30 avotus un pētījumus, bet maģistra darbā ap 50. Tomēr atkarībā no pētījuma specifikas skaits var arī variēties.
- Literatūras saraksts sadalāms atkarībā no darba specifikas.
- Literatūras sarakstā pamatā ir jāizšķir avoti un pētījumi. *Avoti* norāda uz pētījuma galveno objektu, tie var būt literāri darbi, valstiski dokumenti, vēsturiski klasiskie teksti, dažādu reliģiju svētie raksti (oriģinālteksti kādā no Austrumu valodām un to tulkojumi citās valodās). *Pētījumi (un sekundārā literatūra)* ir darbi par minētajiem avotiem, tie analizē Ķīnas vēsturi, zinātni vai kāda cita autora literāros darbus.
- Iespējami arī darbi, kuros nav izdalīti avoti, piemēram, ja tiek pētīts kāds sociālais fenomens vai kādas nozares attīstība.
- Literatūras sarakstu ieteicams iedalīt sekojoši:
  1. Avoti un dokumenti (*atkarībā no konkrētā bakalaura darba, piem., ja darbs veltīts kāda teksta analīzei, tad avotos norādāms autoritatīvs izdevums oriģinālvalodā un tulkojumi; par dokumentiem uzskatāmi arhīvu materiāli, valdības dokumenti, parlamenta runu stenogrammas, kuri var būt arī ņemti no interneta*)
  2. Zinātniski pētījumi (*ietver izglītotam lasītāju lokam domātas monogrāfijas, rakstus akadēmiskos žurnālos, zinātniskos krājumos, arī zinātniskus rakstus, kas publicēti akadēmiskos interneta žurnālos, zinātniskā literatūra objektīvi, sistematizēti un argumentēti atspoguļo dotās parādības izziņas procesu un likumsakarības*).
  3. Sekundārā literatūra (*t.s. „second-hand” literatūra, ietver citus rakstus un monogrāfijas, piem. avīžu rakstus, brošūras, populārzinātnisko literatūru, ko nevar pieskaitīt pie zinātniskiem pētījumiem, šo literatūru darba pamatā izmantot nav ieteicams*)
  4. Izziņu literatūra un interneta avoti (*vārdnīcas, enciklopēdijas, autoritatīvas interneta mājas lapas, kurām ir skaidri zināma izcelsme: organizācija, autors, raksta nosaukums utt.*)
- Literatūras sarakstu nav nepieciešams iedalīt pēc valodām.
- Nav nepieciešams atsevišķi izdalīt grāmatas, rakstus un žurnālus.
- Pētījumā nav ieteicams lietot populārzinātnisku literatūru.
- Literatūras saraksta katrai daļai ir jābūt veidotai alfabētiskā kārtībā pēc autoru uzvārdiem, kurus uzskatāmības dēļ var izcelt ar melnu. Ja nav autora, tad sākumā raksta redaktoru vai tulku, aiz vārda iekavās ar saīsinājumu attiecīgajā valodā norādot, ka tas ir redaktors, komentētājs, tulks utt., piem., latv. (red.), angl.(ed.) Ja nav ne autora, ne redaktora, ne tulka, tad kā pirmo raksta grāmatas nosaukumu.
- Autora vārdus var rakstīt pilnībā, bet var arī saīsināt un dot iniciāļus. Visu personu vārdu pierakstam jāizvēlas viena metode, nedrīkst dažus saīsināt, bet citus nē.
- Ja trūkst kādas grāmatas dati (vieta, gads, izdevn. u.tml.), tad tos var atrast interneta bibliotēku katalogos, piem.,
- Karlsruhe Virtual Catalog: <http://www.ubka.uni-karlsruhe.de/hylib/en/kvk.html>
- Library of Congress Online Catalog: <http://catalog.loc.gov/>
- Ķīniešu autoru vārdus nesaīsina, bet vienmēr raksta pilnībā.
- Autora uzvārdus var atdalīt ar komatu, bet tas nav obligāti.
- Ķīniešu vārdos uzvārdu nekad neatdala ar komatu.
- Ja autora vārdā ir papildvārdiņi, kā piem. *von, de, per* u.c., tad tos no uzvārda atdala un raksta aiz vārda beigās. Izņēmums ir prievārds *Mac...*, *Mc ...*, kas rakstāms ar lielo burtu un pievienojams pie uzvārda sākumā.
- Krievu autoru darbus var pievienot tajā pašā sarakstā uzreiz aiz latīņu alfabēta nosaukumiem, bet sakārtojot tos krievu alfabēta secībā.

- Cits, vēlams variants, ir transkribēt krievu autoru vārdus un darbu nosaukumus pēc internacionāli pielietotās kirilicas transkripcijas metodes latīņu burtos un iekļaut tajā pašā alfabētiskajā secībā kā eiropiešu valodu darbus. Šajā gadījumā ir obligāti jādod arī autora vārds un grāmatas nosaukums arī ar krievu alfabēta burtiem (līdzīgi kā ar piņņiņ un hieroglifiem ķīniešu grāmatām). Izdevniecību un vietu var dot tikai kirilicā vai arī tikai transkripcijā (abas nevajag).
- Ķīniešu autoru vārdus un grāmatu nosaukumus ir jādod piņņiņ transkripcijā un hieroglifos. Ķīniešu autoru vārdiem atdala uzvārdu un vārdu, grāmatas nosaukumā transkribē katru zilbi atsevišķi. Izdevniecības nosaukumu raksta tikai piņņiņ, visas zilbes savienojot kopā, arī izdošanas vietu raksta tikai piņņiņ.
- Interneta avotiem jācenšas atrast raksta autora vārdu un uzvārdu, jāpiemin raksta nosaukums (grāmatas nosaukuma vietā). Ja nav autora, tad tā vietā var rakstīt organizāciju, kas mājas lapu veidojusi. Daudzām mājas lapām ir doti arī izveidošanas gadi, piem., 2000-2004. Pēc tam jādod interneta adrese www.utt.com un kvadrātiekvavas datums, kad šī lapa pēdējo reizi ir skatīta.
- Grāmatu nosaukumus literatūras sarakstā nav īpaši jāizceļ un obligāti nav jāliek pēdiņās Tos raksta uzreiz aiz autora un noslēdz ar punktu. Ja grāmatai ir virsraksts un apakšvirsraksts, tad tos atdala ar kolu.
- Rakstus ieteicams izcelt ar kursīvu, bet žurnālus, no kurienes raksti ņemti, likt pēdiņās. Rakstiem ir obligāti jānorāda lpp. skaits, no kuras lpp. līdz kurai lpp.
- Ja ir izmantoti vienas grāmatas vairāki sējumi, tad jānorāda, kurš sējums ticis izmantots.

5.5. Pielikums

- Pielikumu numurē atsevišķi, tam visam jābūt latviešu valodā.
- Ja ir tikai viena veida pielikums, piem. vairāki attēli, tad numurē attēlus, bet pielikums ir tikai viens.
- Ja ir vairāku veidu pielikumi, piem., attēli, tabulas, indeksi, tos var nosaukt kā Pielikums 1, Pielikums 2 utt.
- Pie attēliem un tekstiem pielikumā arī ir jādod atsauce.
- Pielikumā ievietotajiem attēliem jāsaistās ar tekstu. Piemēram, tekstā tos pieminot, var dot atsauci – *skat. pielik.1.att.* Nelielus attēlus var iekļaut arī tekstā.
- Pielikumā papildus var iekļaut tekstā minēto personu un analizēto jēdzienu alfabētisku sarakstu ar skaidrojumiem. Var iekļaut arī ķīniešu oriģināltekstus darbā ietvertajiem tulkojumiem.
- Ja darbā sastopami vairāki saīsinājumi, pielikumā jābūt saīsinājumu sarakstam.

5.6. Kopsavilkums (latviešu valodā, 1/2 lpp - 1 lpp)

- Jāietver:

- darba nosaukums un tā īss paskaidrojums
- tēmas aktualitāte
- darba mērķi
- galvenie secinājumi
- struktūra, darba garums lpp

Atslēgvārdi: 3-5 vārdi, kas atspoguļo tēmas zinātnes nozari, apakšnozari un izvēlēto metodi

Summary (in English)

- Kopsavilkumam abās valodās jābūt pilnīgi identiskiem, tāpat arī atslēgvārdiem – **Keywords**

5.7. Dokumentārā lapa (forma atrodama LU, HZF mājas lapā)

Standarta veidā izteikts apstiprinājums, ka darbs rakstīts patstāvīgi;

Autora vārds, uzvārds, paraksts;

Vadītāja vārds, uzvārds, paraksts, nodošanas datums;

Vieta lietvežu un aizstāvēšanas sekretāres parakstiem.

6. Aizstāvēšana

- Darba autora uzstāšanās ilgst 5 min. (t.i. apm. 1 - 1,5 lpp. teksta), tad seko komisijas jautājumi.
- Jāpaskaidro darba nosaukuma izvēle un aktualitāte, jānosauc mērķi un uzdevumi, jānodrošina darba struktūras un satura apraksts, kā arī galvenie secinājumi.
- Studentam ir jāprot paskaidrot jebkurš jēdziens vai apgalvojums, kas pieminēts darbā.
- Studentam ir jābūt gatavam raksturot un skaidrot izmantotos literatūras avotus
- Aizstāvēšanā ir jācenšas argumentēti, loģiski un pamatojoties uz faktu materiāla atbildēt uz jautājumiem. Atbilde „nezinu” vai „aizmirsu” pazemina atzīmi.
- Ja komisijas kritika ir pamatota, savas kļūdas var arī atzīt. Jo kuram gan negadās kļūdīties.

7. Vērtējums

1/3 darba vadītāja atzīme

1/3 recenzenta atzīme

1/3 visu pārējo komisijas locekļu vērtējums (*katram no komisijas locekļiem darbs ir jāpārskata un aizklātā balsojumā jāuzraksta savs vērtējums 10 baļļu sistēmā, rezultātā tiek izrēķināta vidējā atzīme*).

8. PARAUGI

8.1. Titullapa

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
HUMANITĀRO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
ĀZIJAS STUDIJU NODAĻA

Virsraksts latviski ar melniem izceltiem burtiem

- Nosaukumam pilnībā jāatbilst saturam, nesakritības gadījumā pirms darba tīrraksta nodošanas nosaukumu iespējams izmainīt.
- Nosaukumu jāizvēlas pēc iespējas specifisku un konkrētu, bet arī tā, lai būtu pieejama literatūra.

BAKALAURA / MAĢISTRA DARBS

Autors/-e: **Vārds Uzvārds**
Stud. apl. nr.: ...
Darba vadītājs/-a: **Amats** (piem.
Prof.), **grāds** (piem. Dr.Phil.) un
Vārds Uzvārds

Rīga, gads

(vāka lpp nenumurē)

8.2. Saturs

Ievads	3
1. Daļas virsraksts	5/7
1.1. Nodaļas virsraksts	lpp
1.1.1. <i>Apakšnodaļas virsraksts</i>	lpp
1.1.2. <i>Apakšnodaļas virsraksts</i>	lpp
1.2. Nodaļas virsraksts	lpp
1.2.1. <i>Apakšnodaļas virsraksts</i>	lpp
1.2.2. <i>Apakšnodaļas virsraksts</i>	lpp
1.2.3. <i>Apakšnodaļas virsraksts</i>	lpp
1.3. Nodaļas virsraksts	lpp
2. Daļas virsraksts	lpp
2.1. Nodaļas virsraksts	lpp
2.1.1. <i>Apakšnodaļas virsraksts</i>	lpp
2.1.2. <i>Apakšnodaļas virsraksts</i>	lpp
2.2. Nodaļas virsraksts	lpp
2.3. Nodaļas virsraksts	lpp
3. Daļas virsraksts	lpp
3.1. Nodaļas virsraksts	lpp
3.1.1. <i>Apakšnodaļas virsraksts</i>	lpp
3.1.2. <i>Apakšnodaļas virsraksts</i>	lpp
3.1.3. <i>Apakšnodaļas virsraksts</i>	lpp
3.2. Nodaļas virsraksts	lpp
3.2.1. <i>Apakšnodaļas virsraksts</i>	lpp
3.2.2. <i>Apakšnodaļas virsraksts</i>	lpp
Nobeigums / Secinājumi	42/65
Literatūras saraksts	44/70
Pielikums (<i>ieteicama atsevišķa numerācija</i>).....	i vai I vai 1
Kopsavilkums latviski	netiek numurēta
Summary in English	netiek numurēta
Dokumentārā lapa	netiek numurēta, bet ir jāiesien darbā

8.3. Literatūras saraksta noformējums

(dalījums saskaņā ar darba specifiku, ieteicams turēties pie sekojoša dalījuma:

Avoti un dokumenti, Zinātniskā literatūra, Sekundārā literatūra, Uzziņu literatūra

Numerācija nepārtraukta, sakārtojums katrā sadaļā pēc autora uzvārda un alfabēta)

Izmantotā literatūra

Avoti un dokumenti

1. **Chen Qiaoyi** 陈桥驿, **Wang Dong** 王东. Shuijing zhu 水经注. Beijing: Zhonghua shuju, 2009.
2. **Chen Yifeng** 陈益峰. Guo Pu "Zang shu" yuanwen 郭璞《葬经》原文, 2017, https://www.sohu.com/a/125277993_558923 [skatīts 31.03.2021.]
3. **Guo Pu** 郭璞. Tujie zangshu 图解葬书. Beijing: Hualing chubanshe, 2010.
4. **Lv Buwei** 吕不韦. Lushi chunqiu 吕氏春秋 2008-2018 Yi wenyan wang 易文言網, 2008-2021, <http://www.ewenyan.com/contents/more/lscq.html> [skatīts 22.04.2021]
5. **Staburova, Jelena** (Tulk.) Laodzi. Dao un De kanons. Rīga: Neputns, 2009.

Zinātniskie pētījumi

6. **Bailey, Diane.** Emperor Qin's Terra-Cotta Army. Minnesota: Abdo Publishing, 2015.
7. **Bruun, Ole.** Fengshui in China: Geomantic Divination between State Orthodoxy and Popular Religion. New York: Cambridge University Press, 2011.
8. **Martinón-Torres, Marcos; Li Xiuzhen; Bevan, Andrew; Yin Xia; Zhao Kun; Rehren, Thilo.** Making Weapons for the Terracotta Army. "Archaeology International", Vol.13 2011, 65-75 lpp.
9. **Wu Tinghai** 武廷海. **Wang Xuerong** 王学荣. Qin Shihuang ling guihua chushen 秦始皇陵规画初深. "Chengshi yu quyue yanjiu 城市与区域研究", Vol. 18, 2015, Beijing: Shangwu yin shuguan, 132-187 lpp.
10. **Xu Weimin** 徐卫民. Qingong diwang ling 秦公帝王陵. Beijing: Zhongguo qingnian chubanshe, 2002.

Sekundārā literatūra

11. **Berit, Ase; Strandskogen, Rolf.** Lifelines in World History: The Ancient World, The Medieval World, The Early Modern World, The Modern World. New York: Routledge, 2009.
12. **Field, Stephen L.** The Numerology of Nine Star Fengshui: A Hetu, Luoshu Resolution of the Mystery of Directional Auspice. "Journal of Chinese Religions" Vol.27, 1999, 13-33 lpp.
13. **Morton, Sott W.; Lewi, Charlton M.** China: It's history and culture. New York: McGraw-Hill Inc., 2004.

Uzziņu literatūra

14. **Harper, Douglas.** Online Etymology Dictionary of Geomancy, 2001-2021 https://www.etymonline.com/word/-mancy?ref=etymonline_crossreference. [skatīts 11.02.2021.]
15. **Lotha, Gloria.** Shujing. Encyclopedia Britannica, 2016, <https://www.britannica.com/topic/Shujing> [skatīts 12.02.2021.]
16. **Nemeth, David J.** "Geomancy." Encyclopedia of Geography. SAGE Publications, 2010, http://www.sage-ereference.com/geography/Article_n483.html [skatīts 24.04.2021.]
17. **Pildegovičs, Pēteris.** Lielā ķīniešu-latviešu vārdnīca. Beijing: Commercial Press. 2010.
18. **Spektors, Andrejs.** Tēzaurus: ģeomantija, 2009-2021, <https://tezaurs.lv/%C4%A3eomantija> [skatīts 11.02.2021.]

Ieteicamie literatūras avoti par zinātnisko pētījumu metodiku

Eko Umberto. Kā uzrakstīt diplomdarbu.

Silverman D. Qualitative Research: Theory, Method and Practice.

Murray, R. How to write a theses.